

Warszawa, 16 grudnia 2022 r.

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
Sygn. akt K 11/22
BAS-WAK-1613/22

Trybunał Konstytucyjny

3528

Na podstawie art. 69 ust. 2 w związku z art. 42 pkt 3 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2393), w imieniu Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej przedkładam wyjaśnienia w sprawie wniosku Krajowej Rady Lekarsko-Weterynaryjnej z 31 stycznia 2022 r. (sygn. akt K 11/22), jednocześnie wnosząc o **umorzenie** postępowania na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 2 i 4 ustawy o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym, ze względu na niedopuszczalność wydania wyroku oraz utratę mocy obowiązującej aktu normatywnego w zakwestionowanym zakresie przed wydaniem orzeczenia przez Trybunał.

Równocześnie wskazuję, że w zakresie dotyczącym oceny przepisów rozporządzenia objętego wnioskiem Krajowej Rady Lekarsko-Weterynaryjnej Sejm nie ma legitymacji do przedstawienia stanowiska.

Uzasadnienie

I. Przedmiot kontroli

1. Przedmiotem kontroli we wniosku Krajowej Rady Lekarsko-Weterynaryjnej (dalej także: KRL-W; Rada) z 31 stycznia 2022 r. (sygn. akt K 11/22) są:

- 1) art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 21 grudnia 1990 r. o zawodzie lekarza weterynarii i izbach lekarsko-weterynaryjnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1140, ze zm.; dalej: u.z.l.w.; ustawa o zawodzie lekarza weterynarii);
- 2) § 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 25 września 2020 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie trybu i szczegółowych zasad uzyskania tytułu specjalisty przez lekarza weterynarii (Dz. U. poz. 1711; dalej: rozporządzenie zmieniające).

2. Brzmienie zakwestionowanego art. 3 ust. 2 ustawy o zawodzie lekarza weterynarii jest następujące:

„Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej w porozumieniu z Ministrem Edukacji Narodowej i po uzgodnieniu z Krajową Radą Lekarsko-Weterynaryjną określa, w drodze rozporządzenia, tryb i szczegółowe zasady uzyskania tytułu specjalisty przez lekarza weterynarii”.

Z kolei § 1 pkt 2 rozporządzenia zmieniającego zakwestionowano w następującym brzmieniu:

„W rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 28 listopada 1994 r. w sprawie trybu i szczegółowych zasad uzyskania tytułu specjalisty przez lekarza weterynarii (Dz. U. poz. 667 oraz z 2008 r. poz. 219) wprowadza się następujące zmiany: [...] § 4 otrzymuje brzmienie:

«§ 4. 1. Do zadań Komisji należy:

- 1) ustalanie programów szkolenia specjalizacyjnego dla poszczególnych obszarów weterynarii,
- 2) powoływanie zespołów egzaminacyjnych dla poszczególnych obszarów weterynarii i ustalanie terminów egzaminów,
- 3) podejmowanie uchwał o nadaniu tytułu specjalisty,
- 4) wydawanie dyplomów, o których mowa w § 7 ust. 1.

2. Kadencja Komisji trwa 4 lata.

3. Członków Komisji powołuje minister właściwy do spraw rolnictwa.
4. W skład Komisji wchodzi 26 lekarzy weterynarii wyróżniających się wiedzą lub umiejętnościami w obszarach weterynarii, posiadających tytuł specjalisty w co najmniej jednym z tych obszarów weterynarii lub co najmniej stopień naukowy doktora, w tym nie mniej niż 14 lekarzy weterynarii wybranych przez ministra właściwego do spraw rolnictwa spośród kandydatów, o których mowa w ust. 5.
5. Kandydatów na członków Komisji zgłasza ministrowi właściwemu do spraw rolnictwa, w liczbie nie większej niż:
 - 1) 10 osób – Krajowa Rada Lekarsko-Weterynaryjna,
 - 2) 8 osób – Państwowy Instytut Weterynaryjny – Państwowy Instytut Badawczy,
 - 3) 3 osoby – każda z uczelni publicznych prowadzących szkolenie specjalizacyjne.
6. Kandydatami na członków Komisji, o których mowa w ust. 5 pkt 2 i 3, mogą być lekarze weterynarii posiadający co najmniej stopień naukowy doktora.»”.

3. Zakwestionowany przepis ustawy o zawodzie lekarza weterynarii zawiera upoważnienie dla właściwego organu do wydania rozporządzenia określającego tryb i szczegółowe zasady uzyskania tytułu specjalisty przez lekarza weterynarii. Formułuje on ponadto wymogi proceduralne, których spełnienie jest konieczne przy wydaniu rozporządzenia, a więc konieczność współdziałania trzech podmiotów w ściśle określonych formach. Wymaga bowiem od organu upoważnionego do wydania rozporządzenia działania w porozumieniu z innym, wskazanym w tym przepisie organem oraz dokonania uzgodnień z Krajową Radą Lekarsko-Weterynaryjną.

Poddany kontroli przepis rozporządzenia ma charakter zmieniający. Zawarty został w rozporządzeniu wydanym na podstawie kwestionowanego upoważnienia. Obejmuje przepisy określające zadania Komisji do spraw Specjalizacji Lekarzy Weterynarii, jej kadencję, podmiot powołujący członków komisji, skład oraz wymagania, jakie muszą spełniać jej członkowie, a także wskazujące podmioty mogące zgłaszać kandydatów na członków komisji, jak też wymogi niezbędne do zasiadania w komisji.

4. W sprawach dotyczących kontroli hierarchicznej zgodności norm Sejm występuje przed Trybunałem najczęściej w roli organu, który wydał akt normatywny

objęty wnioskiem (zob. art. 42 pkt 3 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym, t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: uTK). W związku z zainicjowaniem przez wnioskodawcę kontroli obejmującej zarówno przepis ustawy (upoważnienie ustawowe), jak też wydanego na tej podstawie rozporządzenia (*in concreto* przepisu zmieniającego zawartego w tymże rozporządzeniu) należy poczynić zastrzeżenie, że Sejm, jako organ władzy ustawodawczej (art. 10 ust. 2 i art. 95 ust. 1 Konstytucji) – działając w roli ustawodawcy – uchwała ustawy (art. 120 Konstytucji) i nie należy do kręgu podmiotów mogących wydawać rozporządzenia (art. 142 ust. 1, art. 146 ust. 4 pkt 2, art. 148 pkt 3, art. 149 ust. 2 i ust. 3, art. 213 ust. 2 Konstytucji). Sejm nie jest zatem legitymowany do przedstawienia stanowiska w kwestii oceny konstytucyjności rozporządzenia lub poszczególnych jego przepisów. Odrębna analiza kwestii dotyczących bezpośrednio rozporządzenia zmieniającego wykraczałaby poza rolę Sejmu, jako uczestnika w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym.

Stanowisko Sejmu w niniejszej sprawie formalnie odnosi się zatem wyłącznie do ustawowego przepisu upoważniającego właściwy organ do wydania rozporządzenia określającego tryb i szczegółowe zasady uzyskania tytułu specjalisty przez lekarza weterynarii, nawiązując do wydanego na tej podstawie rozporządzenia zmieniającego jedynie pomocniczo, w niezbędnym zakresie.

II. Zarzuty wnioskodawcy

1. Zarzut niekonstytucyjności upoważnienia ustawowego zawartego w art. 3. ust. 2 ustawy o zawodzie lekarza weterynarii dotyczy wyłącznie jego treści (kryterium materialne kontroli konstytucyjności). Przepis upoważniający konfrontowany jest z art. 92 ust. 1 (wymogi konstrukcyjne upoważnienia do wydania rozporządzenia) w związku z art. 17 ust. 1 (uprawnienia samorządu zawodowego w zakresie sprawowania pieczy nad zawodem zaufania publicznego) w związku z art. 2 Konstytucji (zasady poprawnej legislacji oraz zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa).

W ocenie wnioskodawcy zakwestionowane upoważnienie spełnia wymogi szczególności podmiotowej i przedmiotowej, ponieważ wskazuje podmiot uprawniony do wydania rozporządzenia oraz zakres przedmiotowy materii, która ma zostać określona w rozporządzeniu. Nie zawiera jednak wytycznych dotyczących treści rozporządzenia, ani postanowień wyznaczających kierunki rozwiązań, jakie

mają się w nim znaleźć. Zamieszczone natomiast w upoważnieniu wskazania dotyczące kwestii proceduralnych (formułujące obowiązek działania organu upoważnionego we współpracy z innymi organami) nie mogą zastąpić wytycznych merytorycznych (treściowych), a więc elementu konstrukcyjnego wymaganego przez art. 92 ust. 1 Konstytucji.

Wnioskodawca podjął próbę zrekonstruowania wytycznych z innych przepisów ustawy, aniżeli upoważnienie, a zatem ustalenia, czy możliwe jest odnalezienie w treści ustawy wskazówek dotyczących materii, która miałaby zostać uregulowana w rozporządzeniu (tj. trybu i szczegółowych zasad uzyskania tytułu specjalisty przez lekarza weterynarii). Z przeprowadzonej we wniosku analizy wynika, że ustawa o zawodzie lekarza weterynarii nie zawiera żadnych wskazówek odnoszących się do problematyki przekazywanej do unormowania w rozporządzeniu. Jedynym przepisem ustawy dotyczącym specjalizacji lekarzy weterynarii jest art. 10 u.z.l.w., wyliczający m.in. uprawnienia samorządu lekarzy weterynarii, do których należy współdziałanie w sprawach specjalizacji zawodowej. Innymi słowy, przedmiotowa materia została w całości odesłana do uregulowania w rozporządzeniu bez jakichkolwiek wskazówek ani wytycznych.

2. Zarzuty skierowane wobec rozporządzenia zmieniającego pozostają poza zakresem analizy prowadzonej w ramach stanowiska Sejmu. Mają one charakter zarówno materialny, jak i proceduralny (dotyczą zatem nie tylko treści aktu, ale i procedury jego wydania). Wzorcami kontroli konstytucyjności, ujętymi w formie trzech grup zarzutów, są: 1) art. 2 (zasady poprawnej legislacji i obowiązek zachowania wymogów proceduralnych w procesie stanowienia prawa) w związku z art. 7 Konstytucji (zasada legalizmu); 2) art. 17 ust. 1 (uprawnienia samorządu zawodowego w zakresie sprawowania pieczy nad zawodem zaufania publicznego) w związku z art. 2 Konstytucji w związku z Preambułą Konstytucji (zasada współdziałania władz); 3) art. 3 ust. 2 ustawy o zawodzie lekarza weterynarii (przepis zawierający upoważnienie do wydania zakwestionowanego rozporządzenia) w związku z art. 92 ust. 1 (wymogi konstrukcyjne upoważnienia do wydania rozporządzenia) w związku z art. 2 Konstytucji (ogólnie powołana zasada demokratycznego państwa prawnego).

2.1. Problem odnoszący się do treści rozporządzenia sprowadza się do zbadania, czy § 1 pkt 2 rozporządzenia zmieniającego wykracza poza zakres upoważnienia ustawowego. Mianowicie – w ocenie wnioskodawcy – wymaga ustalenia, czy organ wydający rozporządzenie, mając upoważnienie wyłącznie do

określenia trybu i szczegółowych zasad uzyskania tytułu specjalisty przez lekarza weterynarii, mógł samodzielnie rozstrzygnąć kwestię dotyczącą rodzaju i nazwy podmiotu uprawnionego do nadania lekarzom weterynarii tytułu specjalisty, jego zadań i sposobu ich realizacji, trybu i okresu działania, składu czy też wymogów, jakie muszą spełnić kandydaci, aby wejść w skład owego podmiotu. Innymi słowy, wymaga rozważenia, czy wskazana materia unormowana w rozporządzeniu mieści się w granicach upoważnienia ustawowego (art. 3 ust. 2 ustawy o zawodzie lekarza weterynarii w związku z art. 92 ust. 1 Konstytucji w związku z art. 2 Konstytucji).

2.2. Wnioskodawca podniósł także problem naruszenia procedury wydania § 1 pkt 2 rozporządzenia zmieniającego. Upoważnienie do wydania rozporządzenia zawiera określone wskazania dotyczące wymogów proceduralnych, jakie muszą zostać dochowane przy jego wydaniu. Innymi słowy, nie jest to typowe, proste upoważnienie dla konkretnego organu (Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, obecnie jest to Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi) do określenia w rozporządzeniu określonej materii (a więc trybu i szczegółowych zasad uzyskania tytułu specjalisty przez lekarza weterynarii). Dodatkowo wymaga ono bowiem w tym procesie działania w porozumieniu z Ministrem Edukacji Narodowej (obecnie jest to Minister Edukacji i Nauki) i po uzgodnieniu z Krajową Radą Lekarsko-Weterynaryjną. W ocenie wnioskodawcy przy wydawaniu rozporządzenia zmieniającego nie dochowano trybu określonego w upoważnieniu ustawowym, w zakresie obowiązku dokonania uzgodnienia projektu rozporządzenia z Krajową Radą Lekarsko-Weterynaryjną. Wzmiankuje się ponadto, że „nic też nie wiadomo by przy jego opracowaniu brał udział Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego” (wniosek, s. 9).

Z przebiegu prac nad projektem rozporządzenia zmieniającego wynika, że organ upoważniony do wydania rozporządzenia podjął działania zmierzające do nawiązania relacji z Krajową Radą Lekarsko-Weterynaryjną. Przesłał bowiem KRL-W projekt rozporządzenia zmieniającego wraz z uzasadnieniem i oceną skutków regulacji oraz określił 10-dniowy termin na zajęcie stanowiska (pismo z 21 lipca 2020 r., BHZ.ppw.0210.4.2020.3). Prezes Krajowej Rady Lekarsko-Weterynaryjnej (dalej także: Prezes KRL-W) w odpowiedzi stwierdził, że Rada nie wyraża zgody na zmiany przewidziane w projekcie rozporządzenia, a jego treść nie została z nią w żaden sposób uzgodniona (pismo z 30 lipca 2020 r., KILW/03211/06/20). Organ upoważniony do wydania rozporządzenia wystosował zatem kolejne pismo do Krajowej Rady Lekarsko-Weterynaryjnej, do którego dołączył zmieniony projekt rozporządzenia wraz

z uzasadnieniem, oceną skutków regulacji i prośbą o zgłoszenie uwag (pismo z 25 sierpnia 2020 r.). Prezes KRL-W wystosował do organu upoważnionego do wydania rozporządzenia kolejne pismo, w którym zwrócił uwagę na nieprawidłowości w procesie legislacyjnym, w tym na różnicę pomiędzy opiniowaniem a uzgadnianiem, jako odrębnymi formami współdziałania podmiotów. Oceniał przesłany projekt jednoznacznie negatywnie, zachęcając do kontynuowania działań zmierzających do uzgodnienia projektu w oparciu o zgłoszone przez Radę propozycje rozwiązań prawnych (pismo z 4 września 2020 r., KILW/03211/06/20). Na problem braku w projekcie informacji o dokonaniu uzgodnienia z Krajową Radą Lekarsko-Weterynaryjną zwróciło organowi wydającemu uwagę Rządowe Centrum Legislacji (dalej także: RCL). Jedynie w ramach oceny skutków regulacji odnotowano, że projekt skierowano do uzgodnienia z Radą (co nie jest równoznaczne z dokonaniem uzgodnień). Rządowe Centrum Legislacji wskazało na konieczność uzasadnienia projektu o jednoznaczne wskazanie, że do uzgodnienia doszło (pismo z 22 września 2020 r., RCL.DPPRI.555.182/2020). Organ upoważniony do wydania rozporządzenia nie uwzględnił jednak uwag ani Krajowej Rady Lekarsko-Weterynaryjnej, ani RCL.

W ocenie wnioskodawcy nie zachodziły żadne obiektywne przesłanki warunkujące konieczność wydania rozporządzenia bez uzgodnienia projektu z Krajową Radą Lekarsko-Weterynaryjną. Brak uzgodnienia świadczy z pewnością o naruszeniu przepisu rangi ustawowej (tryb określony w upoważnieniu), co oznacza niedochowanie obowiązku zachowania wymogów proceduralnych w procesie stanowienia prawa i naruszenie zasady legalizmu (art. 2 w związku z art. 7 Konstytucji).

2.3. Krajowa Rada Lekarsko-Weterynaryjna jest organem samorządu zawodowego lekarzy weterynarii, a więc samorządu korzystającego z konstytucyjnej ochrony i sprawującym pieczę nad należyтым wykonywaniem zawodu zaufania publicznego. Brak wymaganego uzgodnienia projektu rozporządzenia z Krajową Radą Lekarsko-Weterynaryjną sprawił, że została ona pozbawiona możliwości realizowania swojej konstytucyjnej funkcji, jaką jest sprawowanie pieczy nad należyтым wykonywaniem zawodu lekarza weterynarii w granicach interesu publicznego i dla jego ochrony (art. 17 ust. 1 w związku z art. 2 w związku z Preambułą Konstytucji).

3. Problemy konstytucyjne zarysowane we wniosku – w zakresie ustawy – dotyczą rozdziału materii pomiędzy ustawę a rozporządzenie. Oceny, w kontekście konstytucyjnych wymogów konstrukcyjnych upoważnienia do wydania

rozporządzenia, wymaga kwestia braku wytycznych treściowych upoważnienia oraz niemożność rekonstrukcji stosownych wskazówek z innych przepisów ustawy.

Pozostające poza zakresem stanowiska Sejmu problemy konstytucyjne związane z rozporządzeniem dotyczą natomiast tego, czy zakwestionowana materia unormowana w rozporządzeniu mieści się w granicach upoważnienia ustawowego (zarzut przekroczenia przez rozporządzenie zakresu przedmiotowego upoważnienia ustawowego). Oceny wymaga także dochowanie procedury wydania rozporządzenia zawierającego zakwestionowany przepis, a mianowicie czy organ wydający rozporządzenie dokonał tego w formule współpracy z innymi organami, określonej w upoważnieniu.

III. Analiza formalnoprawna

1. Przystąpienie do oceny konstytucyjności zakwestionowanego unormowania wymaga uprzedniego przeprowadzenia rozważań o charakterze formalnoprawnym, których zasadniczym celem jest ustalenie, czy merytoryczne rozpoznanie przez Trybunał wniosku jest dopuszczalne, a jeśli tak, to w jakim zakresie. Analiza formalnoprawna powinna w szczególności prowadzić do ustalenia, czy w danej sprawie nie zachodzą ujemne przesłanki wydania przez Trybunał wyroku. Wystąpienie co najmniej jednej z nich prowadzić powinno do umorzenia postępowania.

Wniosek w niniejszej sprawie inicjuje kontrolę norm o charakterze abstrakcyjnym, jednak w związku z tym, że złożony został przez podmiot mający tzw. szczególną, ograniczoną przedmiotowo (rzeczowo) legitymację wnioskową, wymagane jest dokonanie ustaleń pod kątem spełnienia wymogów wynikających z przepisów regulujących organizację i tryb postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym, które konkretyzują wymogi wynikające z art. 191 ust. 1 pkt 4 w związku z art. 191 ust. 2 Konstytucji.

Oceny wymagają w szczególności następujące kwestie: 1) czy wnioskodawca należy do kategorii władz organizacji zawodowych mających charakter ogólnokrajowy, 2) czy wniosek można uznać za pochodzący od takiego podmiotu (a zatem czy spełnione zostały wymogi formalne pełnomocnictwa udzielonego przez organ kolegialny, a także czy zachodzi zbieżność zakresu udzielonego pełnomocnictwa i wniosku do Trybunału), 3) czy zakwestionowana materia dotyczy spraw objętych zakresem działania wnioskodawcy.

2. Zgodnie z art. 191 ust. 1 pkt 4 Konstytucji uprawnienie do występowania z wnioskiem o dokonanie hierarchicznej kontroli norm przysługuje w szczególności ogólnokrajowym władzom organizacji zawodowych. Za organizację zawodową, o której mowa w art. 191 ust. 1 pkt 4 Konstytucji, może być uznana organizacja, która spełnia łącznie następujące kryteria: zrzesza osoby fizyczne, jej członkowie stale i w celach zarobkowych wykonują jedno lub kilka wyodrębnionych zajęć, które uznawane są za zawód, oraz podstawowym celem i funkcją takiej organizacji jest reprezentowanie interesów całej grupy zawodowej (wyrok TK z 12 lutego 2013 r., sygn. akt K 6/12).

Legitymacja ogólnokrajowych władz organizacji zawodowych (w tym samorządów zawodowych skupiających osoby wykonujące zawody zaufania publicznego) koncentruje się wokół spraw dotyczących wykonywania określonej profesji przez członków organizacji w kontekście przysługujących im uprawnień i ciężących na nich obowiązków (26 marca i 27 czerwca 2012 r., sygn. akt Tw 27/11). W kwestii rozbieżności terminologicznej w treści art. 191 ust. 1 pkt 4 Konstytucji, gdzie mowa jest – w zależności od podmiotu – o organie lub władzy, w odniesieniu do „każdego z podmiotów wymienionych w art. 191 ust. 1 pkt 4 należy przyjąć, że chodzi o wewnętrzną jednostkę organizacyjną związku zawodowego, organizacji pracodawców i organizacji zawodowych, mającą kompetencje – wynikające z przepisów prawa – do podejmowania najważniejszych decyzji o kierunkach działania danego podmiotu [...] oraz reprezentowania go na zewnątrz” (A. Mączyński, J. Podkowiak, komentarz do art. 191, [w:] *Konstytucja RP. Komentarz*, red. M. Safjan, L. Bosek, Warszawa 2016, t. II, s. 1241).

Wnioskodawcą w analizowanej sprawie jest Krajowa Rada Lekarsko-Weterynaryjna, będąca jednym z organów Krajowej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej (zob. art. 8 ust. 3 ustawy o zawodzie lekarza weterynarii; § 1 pkt 1 Regulaminu organów Krajowej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej, stanowiącego załącznik do uchwały nr 12/2017/XI XI Krajowego Zjazdu Lekarzy Weterynarii z dnia 24 czerwca 2017 r.). Jest to jednostka organizacyjna samorządu lekarzy weterynarii, a więc osób wykonujących zawód zaufania publicznego. Zgodnie z art. 39 ust. 1 pkt 2 i 4 ustawy o zawodzie lekarza weterynarii, KRL-W kieruje działalnością samorządu w okresie między Krajowymi Zjazdami Lekarzy Weterynarii, a w szczególności czuwa nad prawidłową realizacją zadań samorządu oraz reprezentuje zawód lekarza weterynarii.

Wyrazem spełnienia przesłanki „ogólnokrajowości” organizacji jest posiadanie przez nią struktur terenowych. „Ogólnokrajowe władze” może mieć tylko taka

organizacja zawodowa, w której strukturze funkcjonują również władze terenowe (wyrok TK z 24 listopada 2016 r., sygn. akt K 11/15). W analizowanym przypadku warunek ten został spełniony – jednostkami organizacyjnymi samorządu lekarzy weterynarii są: Krajowa Izba Lekarsko-Weterynaryjna i okręgowe izby lekarsko-weterynaryjne. Okręgowa izba lekarsko-weterynaryjna działa na obszarze jednego lub więcej województw. Obszar działania poszczególnych okręgowych izb lekarsko-weterynaryjnych oraz ich siedziby ustalany jest przez Krajową Radę Lekarsko-Weterynaryjną (zob. art. 8 ust. 3 oraz art. 9 ust. 2-3 ustawy o zawodzie lekarza weterynarii).

Krajowa Rada Lekarsko-Weterynaryjna inicjowała w przeszłości skutecznie postępowanie przed Trybunałem Konstytucyjnym (także w sprawach zakończonych wyrokiem), zatem zaklasyfikowanie jej do kategorii ogólnokrajowych władz organizacji zawodowych znajduje potwierdzenie w orzecznictwie konstytucyjnym (zob. m.in. wyroki TK z: 22 maja 2001 r., sygn. akt K 37/00; 18 marca 2003 r., sygn. akt K 50/01; postanowienia TK z: 20 grudnia 2005 r. i 22 października 2007 r., sygn. akt Tw 12/05; 26 marca i 27 czerwca 2012 r., sygn. akt Tw 27/11).

3. Krajowa Rada Lekarsko-Weterynaryjna jest organem kolegialnym, zatem wola takiego organu znajduje wyraz w podejmowanych przez niego uchwałach. W drodze uchwały wyraża on także wolę zainicjowania kontroli zgodności aktu normatywnego z aktem wyższego rzędu, a podjęta uchwała jest podstawą wniosku kierowanego do Trybunału Konstytucyjnego. Uchwała władzy podmiotu, o którym mowa w art. 191 ust. 1 pkt 4 Konstytucji, w sprawie wystąpienia z wnioskiem do Trybunału Konstytucyjnego, jest warunkiem koniecznym wszczęcia i prowadzenia postępowania przed Trybunałem. Treść uchwały oraz treść sporządzonego na jej podstawie wniosku powinny być zbieżne co do przedmiotu postępowania (zakwestionowanego przepisu), woli wyeliminowania zakwestionowanego przepisu z porządku prawnego oraz co do zarzutu niezgodności z aktem wyższego rzędu, stanowiącym wzorzec kontroli (wyrok TK z 12 lutego 2013 r., sygn. akt K 6/12).

Analiza formalna wniosku pochodzącego od organu kolegialnego wymaga zbadania uchwały w sprawie wystąpienia z wnioskiem do Trybunału Konstytucyjnego między innymi pod kątem istnienia zbieżności (tożsamości) zakresu zaskarżenia wskazanego w uchwale z zakresem zaskarżenia znajdującym się we wniosku złożonym do Trybunału. Wymóg, zgodnie z którym treść uchwały i wniosku musi być zbieżna, nie oznacza konieczności całkowitego pokrywania się ich treści. Minimalna

zbieżność, która powinna cechować wniosek i uchwałę obejmuje wskazanie kwestionowanego przepisu, sformułowanie zarzutu stawianego zaskarżonym przepisom oraz wskazanie wzorca kontroli (wyrok TK z 24 listopada 2016 r., sygn. akt K 11/15; postanowienie TK z 15 lipca 2020 r., sygn. akt U 2/19). Niedopuszczalna jest sytuacja polegająca na tym, aby „wniosek miał szerszy zakres, niż określił to w uchwale uprawniony organ. Nie stoi to na przeszkodzie, by zakres zaskarżenia ujęto we wniosku wężiej” (A. Mączyński, J. Podkowiak, *ibidem*, s. 1238).

Do badanego wniosku załączona została uchwała KRL-W z 30 listopada 2021 r. (nr 90/2021/VII), która w szczególności wyraża wolę wystąpienia z wnioskiem do Trybunału Konstytucyjnego oraz określa przedmiot i wzorce kontroli (zakres zaskarżenia). W punkcie pierwszym § 1 uchwały przedmiot kontroli określono jako § 1 pkt 2 rozporządzenia zmieniającego. Jako wzorce kontroli wskazano art. 2 w związku z art. 7 Konstytucji, art. 17 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji w związku z Preambułą Konstytucji; art. 3 ust. 2 ustawy o zawodzie lekarza weterynarii w związku z art. 92 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji). W punkcie drugim § 1 uchwały jako przedmiot kontroli wskazano natomiast art. 3 ust. 2 ustawy o zawodzie lekarza weterynarii, a jako wzorce kontroli art. 92 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji.

Porównanie zakresu zaskarżenia zdefiniowanego w uchwale i ujętego w *petitum* wniosku złożonego do Trybunału Konstytucyjnego (por. pkt I-II stanowiska Sejmu) pozwala na stwierdzenie istnienia tożsamości obydwu zakresów zaskarżenia.

4. Konstytucja przewiduje możliwość wystąpienia z wnioskiem do Trybunału Konstytucyjnego przez ogólnokrajową władzę organizacji zawodowej, jeżeli zaskarżony akt normatywny dotyczy spraw objętych jej zakresem działania (art. 191 ust. 1 pkt 4 i ust. 2 Konstytucji). W przypadku wniosków składanych przez podmioty mające ograniczoną przedmiotowo legitymację wnioskową konieczne jest zatem ustalenie, czy kwestionowany akt normatywny dotyczy spraw objętych zakresem działania takiego podmiotu. Dopuszczalność wniosku kierowanego do Trybunału zależy nie od tego, by zakwestionowany akt normatywny mieścił się w zakresie działania wnioskodawcy, ale od tego, by tenże akt normatywny „dotyczył spraw” objętych jego zakresem działania. Ustrojodawca w zakresie legitymacji włączył także te sytuacje, w których zakwestionowane regulacje, choć nie będą miały charakteru przepisów kompetencyjnych dla podmiotów wymienionych w art. 191 ust. 2 Konstytucji, to będą wpływać na wykonywanie przez te podmioty ich konstytucyjnych zadań lub kompetencji (wyrok TK z 24 listopada 2016 r., sygn. akt K 11/15).

Konstytucja nie wymaga, żeby Trybunał orzekał wyłącznie w zakresie, w jakim zaskarżony przepis znajduje zastosowanie do wnioskodawcy. Nie jest jednak dopuszczalne, aby w omawianym trybie wnioskodawca kwestionował przepisy wyłącznie w interesie ogólnospołecznym lub swoją legitymację wywodził z możliwości uzyskania pośredniej korzyści na skutek wydania wyroku (wyrok TK z 10 grudnia 2014 r., sygn. akt K 52/13). Intencją ustrojodawcy było przyznanie ochrony tylko takim interesom tychże organizacji, które są związane z wykonywaniem zawodu (postanowienie TK z 20 grudnia 2005 r., sygn. akt Tw 12/05).

Legitymacja ogólnokrajowych władz organizacji zawodowych koncentruje się wokół spraw dotyczących wykonywania określonego zawodu przez członków organizacji, związanych z tym uprawnień i obciążeń. Organizacją zawodową jest w szczególności samorząd zawodowy skupiający osoby wykonujące zawody zaufania publicznego. Z punktu widzenia legitymacji do występowania z wnioskami do Trybunału Konstytucyjnego przez organizacje samorządu zawodowego ich konstytucyjna kompetencja do sprawowania pieczy nad należyтым wykonywaniem zawodu (art. 17 ust. 1 Konstytucji) ma znaczenie tylko wtedy, gdy wiąże się z zakresem działania takiej organizacji zawodowej w rozumieniu art. 191 ust. 2 Konstytucji, w jakim przedstawiono to powyżej.

Do zadań samorządu zawodowego lekarzy weterynarii należy między innymi sprawowanie pieczy i nadzoru nad należyтым i sumiennym wykonywaniem zawodu lekarza weterynarii (art. 10 ust. 1 pkt 1) czy też reprezentowanie i ochrona zawodu lekarza weterynarii (art. 10 ust. 1 pkt 3). Zadania te realizowane są między innymi poprzez kompetencje (uprawnienia) polegające na współdziałaniu w sprawach specjalizacji zawodowej lekarzy weterynarii (art. 10 ust. 2 pkt 5) czy też opiniowaniu projektów ustaw i innych aktów prawnych dotyczących wykonywania zawodu lekarza weterynarii bądź występowanie o ich wydanie (art. 10 ust. 2 pkt 6 ustawy o zawodzie lekarza weterynarii).

Zakwestionowany przepis ustawy o zawodzie lekarza weterynarii zawiera upoważnienie dla właściwego organu do wydania – w szczególności po dokonaniu uzgodnień z Krajową Radą Lekarsko-Weterynaryjną – rozporządzenia określającego tryb i szczegółowe zasady uzyskania tytułu specjalisty przez lekarza weterynarii.

Przedmiotem kontroli jest przepis kompetencyjny zawierający delegację ustawową, której jednym z adresatów jest jak wnioskodawca będący władzą (i organem) ogólnokrajowej organizacji zawodowej zrzeszającej lekarzy weterynarii. Odnosi się zatem wprost do Krajowej Rady Lekarsko-Weterynaryjnej, ponieważ jest

ona organem, którego udział przy wydaniu rozporządzenia został przewidziany w upoważnieniu. Dokonanie przez organ upoważniony stosownych uzgodnień z Radą jest warunkiem koniecznym wydania na tej podstawie rozporządzenia.

Wskazanie przez wnioskodawcę jako główny wzorzec kontroli art. 92 ust. 1 Konstytucji mogłoby sugerować, że tak stawiany zarzut nakierowany jest na ochronę interesu ogólnospołecznego, polegającego na doprowadzeniu do wyeliminowania z systemu prawnego konstytucyjnie wadliwej – w ocenie wnioskodawcy – delegacji ustawowej. Zasadniczo dopuszczalność takiego działania zarezerwowana jest do kompetencji podmiotów legitymowanych generalnie, jednakże – zdaniem Sejmu – w badanym przypadku zachodzi sytuacja szczególna. Krajowa Rada Lekarsko-Weterynaryjna została wskazana *expressis verbis* w kwestionowanym przepisie upoważniającym jako jeden z podmiotów, z którymi obowiązany jest współdziałać organ wydający rozporządzenie. Podnoszona przez wnioskodawcę konstytucyjna wadliwość upoważnienia, polegająca na niewskazaniu szczegółowych wytycznych co do treści rozporządzenia, ma zatem znaczenie dla sposobu prowadzenia przez Radę uzgodnień z organem upoważnionym do wydania rozporządzenia dotyczącego problematyki specjalizacji zawodowej lekarzy weterynarii.

Zakwestionowany przepis pozostaje w związku zarówno z zadaniami, jak też wyżej wymienionymi kompetencjami KRL-W, w szczególności w zakresie opiniowania projektów aktów prawnych dotyczących wykonywania zawodu lekarza weterynarii oraz współdziałania w sprawach specjalizacji zawodowej lekarzy weterynarii. Można zatem przyjąć, że dotyczy spraw objętych zakresem działania wnioskodawcy.

5. Odrębnej analizy wymaga zakres udzielonego przez KRL-W w formie uchwały upoważnienia dla Prezesa KRL-W oraz dalszego pełnomocnictwa udzielonego przez Prezesa KRL-W profesjonalnemu pełnomocnikowi. Wystąpienie z wnioskiem do Trybunału przez ogólnokrajową władzę organizacji zawodowej będącą organem kolegialnym warunkowane jest koniecznością podjęcia uchwały stanowiącej upoważnienie i podstawę do wystąpienia z wnioskiem do Trybunału Konstytucyjnego. Uchwała uprawnionego organu determinuje skorzystanie przez ten podmiot z prawa określonego w art. 191 Konstytucji, a złożenie wniosku jest czynnością podjętą w celu jego wykonania. Złożenie wniosku musi być zatem poprzedzone podjęciem stosownej uchwały, udzielającej także stosownego umocowania do sporządzenia wniosku oraz reprezentowania wnioskodawcy przed Trybunałem (postanowienie TK 15 lipca 2020 r., sygn. akt U 2/19).

Dla ustalenia, czy wnioskodawca jest podmiotem upoważnionym (tj. władzą organizacji zawodowej), a nie osobą fizyczną, która sporządziła wniosek i go podpisała, niezbędny jest dowód, że został on wniesiony na podstawie uchwały podmiotu wyposażonego w upoważnienie. Uchwała musi wyrażać wolę upoważnionego podmiotu wystąpienia do Trybunału Konstytucyjnego z wnioskiem o zbadanie zgodności aktu normatywnego lub jego poszczególnych przepisów (przedmiot kontroli) z aktem hierarchicznie wyższym (wzorzec kontroli) w celu wyeliminowania z porządku prawnego aktu lub przepisu, które w opinii podejmującego uchwałę są niezgodne z wzorcem kontroli.

W uchwale z 30 listopada 2021 r. Krajowa Rada Lekarsko-Weterynaryjna wyraziła wolę upoważnienia Prezesa KRL-W „do wniesienia wniosku, o którym mowa w § 1, do Trybunału Konstytucyjnego oraz reprezentowania Krajowej Rady Lekarsko-Weterynaryjnej w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym, z prawem udzielenia pełnomocnictwa” (§ 2 uchwały) we wskazanym zakresie (tj. w zakresie dotyczącym wniesienia wniosku i reprezentowania przed Trybunałem).

W kontekście powyższego pewne wątpliwości może wzbudzać kwestia braku wyraźnego upoważnienia do sporządzenia wniosku. Wprawdzie „złożenie wniosku musi być poprzedzone podjęciem uchwały (nie jest bowiem możliwe złożenie wniosku, a następnie – po wszczęciu postępowania przed TK – podjęcie sankcjonującej go uchwały), o tyle nie wydaje się uzasadnione przyjmowane niekiedy w orzecznictwie restrykcyjne stanowisko, zgodnie z którym wniosek może zostać przygotowany (napisany) dopiero po podjęciu uchwały” (A. Mączyński, J. Podkowiak, *ibidem*, s. 1238).

Wniosek może zostać zatem sporządzony przed, jak i po podjęciu stosownej uchwały, jednakże treść uchwały powinna uwzględniać to, czy wniosek został sporządzony (i wniosek o takiej treści ma zostać wniesiony do Trybunału) czy dopiero zostanie sporządzony, w oparciu o zakres zaskarżenia zdefiniowany w uchwale. Jeżeli treść wniosku stanowi załącznik do podjętej uchwały, wykonanie uchwały sprowadza się do złożenia sporządzonego i podpisanego wniosku w Trybunale Konstytucyjnym. W sytuacji natomiast gdy organ wyraził wolę wystąpienia z wnioskiem do Trybunału Konstytucyjnego, wyznaczając zakres zaskarżenia (przedmiot i wzorce kontroli), wykonanie takiej uchwały obejmuje sporządzenie, podpisanie i złożenie wniosku. Wpływa to na konieczność właściwego (adekwatnego do konkretnej sytuacji) ujęcia umocowania w uchwale.

Z treści podjętej przez KRL-W uchwały nie wynika, aby załączono do niej uprzednio sporządzony wniosek, który miałby zostać wniesiony do Trybunału. Innymi

słowy, brak jest w uchwale adnotacji, że wniosek w określonym kształcie istniał w momencie wydawania uchwały i stanowi załącznik do tejże uchwały. Samo natomiast określenie w § 1 uchwały zakresu zaskarżenia (bez załączenia sporządzonego uprzednio wniosku) wskazuje raczej dopuszczalne granice wniosku, który miałby zostać sporządzony w przyszłości. Informacje dotyczące istnienia wniosku do Trybunału przed wydaniem uchwały odnaleźć można dopiero w wyciągu z protokołu XVII posiedzenia Krajowej Rady Lekarsko Weterynaryjnej VII kadencji z 30 listopada 2021 r. Krajowa Rada Lekarsko-Weterynaryjna podjęła bowiem wcześniej próbę złożenia wniosku do Trybunału, lecz nie spełniał on wymogów formalnych (do wniosku nie dołączono koniecznej uchwały KRL-W). Dokumentacja w niniejszej sprawie, w kształcie przekazanym Sejmowi, jako uczestnikowi postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym, nie pozwala na ustalenie, czy wzmiankowany w protokole wniosek miał taki kształt, jak wniosek, którym zainicjowano postępowanie w niniejszej sprawie. Kwestia braku ujęcia istniejącego wniosku jako załącznika do podejmowanej przez KRL-W uchwały, przy jednoczesnym braku upoważnienia dla Prezesa KRL-W do sporządzenia nowego wniosku, pozostawiona zostaje ocenie Trybunału.

Wątpliwości wzbudza także zakres dalszego pełnomocnictwa, a mianowicie udzielonego profesjonalnemu pełnomocnikowi przez Prezesa KRL-W. Uchwała Krajowej Rady Lekarsko-Weterynaryjnej upoważniła Prezesa KRL-W do udzielenia dalszego pełnomocnictwa w zakresie wniesienia wniosku do Trybunału oraz reprezentowania przed Trybunałem. Tymczasem Prezes KRL-W udzielił dalszego pełnomocnictwa profesjonalnemu pełnomocnikowi wyłącznie do reprezentowania wnioskodawcy w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym, zatem nie udzielił pełnomocnictwa w zakresie wniesienia wniosku do Trybunału (zob. pełnomocnictwo z 5 grudnia 2021 r.). Na tym tle trzeba wskazać, że reprezentowanie wnioskodawcy w postępowaniu przed Trybunałem odnosi się do etapu postępowania po złożeniu wniosku i nie obejmuje jego sporządzenia i podpisania (m.in. postanowienie TK z 23 kwietnia 2013 r., sygn. akt Tw 46/12). Z treści wniosku wynika, że został on wniesiony przez profesjonalnego pełnomocnika w imieniu KRL-W, reprezentowanej przez Prezesa KRL-W „na podstawie załączonego pełnomocnictwa” (wniosek, s. 1).

W świetle powyższego można mieć wątpliwości, czy wniosek został wniesiony przez umocowanego pełnomocnika, zatem czy pochodzi od podmiotu uprawnionego do jego złożenia. Wprawdzie w ramach wstępnej kontroli wniosku legitymacja wnioskodawcy do wszczęcia postępowania przed Trybunałem nie została

zakwestionowana (postanowienie TK z 6 lipca 2022 r., sygn. akt Tw 1/22), to jednak Trybunał na każdym etapie postępowania powinien sprawdzać, czy nie zachodzi negatywna przesłanka procedowania skutkująca obligatoryjnym umorzeniem postępowania. Wada formalna odnosząca się do zakresu udzielonego pełnomocnictwa, jeśli stwierdzona została na etapie rozpoznania merytorycznego, stanowi przeszkodę w dalszym procedowaniu przez Trybunał (zob. m.in. postanowienie TK z 15 lipca 2020 r., sygn. akt U 2/19) i wiąże się z koniecznością **umorzenia** postępowania, ze względu na niedopuszczalność wydania wyroku (art. 59 ust. 1 pkt 2 uTK).

6. Po nadaniu wnioskowi dalszego biegu nastąpiła zmiana stanu prawnego w odniesieniu do przepisu stanowiącego przedmiot kontroli. Wymaga to ponownego zbadania dopuszczalności wniosku, jako że postępowanie przed Trybunałem Konstytucyjnym prowadzone w trybie wnioskowym dotyczyć może aktów normatywnych obowiązujących w momencie orzekania przez Trybunał.

Wniosek został złożony do Trybunału Konstytucyjnego 9 lutego 2022 r. (data nadania), po czym został skierowany do wstępnej kontroli, która zakończyła się nadaniem wnioskowi dalszego biegu w całości (postanowienie TK z 6 lipca 2022 r., sygn. akt Tw 1/22). Z dniem 11 sierpnia 2022 r., a więc już na etapie rozpoznania merytorycznego, weszła w życie ustawa z dnia 23 czerwca 2022 r. o zmianie ustawy o Inspekcji Weterynaryjnej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1570; dalej: ustawa zmieniająca), która uchyliła art. 3 ust. 2 u.z.l.w., a więc przepis zawierający zakwestionowane upoważnienie ustawowe. Zgodnie z brzmieniem przepisu uchylającego „[w] ustawie z dnia 21 grudnia 1990 r. o zawodzie lekarza weterynarii i izbach lekarsko-weterynaryjnych [...] wprowadza się następujące zmiany: [...] w art. 3 uchyla się ust. 2” (art. 2 pkt 2 ustawy zmieniającej). Na mocy art. 2 pkt 3 ustawa zmieniająca dodała do ustawy o zawodzie lekarza weterynarii przepisy określające tryb i zasady uzyskania tytułu specjalisty przez lekarza weterynarii (art. 3a-3i u.z.l.w.).

Utrata mocy obowiązującej przepisu będącego przedmiotem kontroli przed wydaniem przez Trybunał orzeczenia stanowi ujemną przesłankę procedowania przed Trybunałem i skutkuje umorzeniem postępowania (art. 59 ust. 1 pkt 4 uTK). Przepisy regulujące postępowanie przed Trybunałem formułują od tej reguły wyjątek, o ile „wydanie orzeczenia w postępowaniu zainicjowanym skargą konstytucyjną jest konieczne dla ochrony konstytucyjnych wolności i praw” (art. 59 ust. 3 uTK). Analizowana sprawa została wszczęta wnioskiem podmiotu mającego legitymację

szczególną do inicjowania hierarchicznej kontroli norm. Ze względu na to, że postępowanie przed Trybunałem w niniejszej sprawie zostało zainicjowane nie skargą konstytucyjną, lecz wnioskiem, wyjątek o którym mowa w art. 59 ust. 3 uTK, nie znajduje zastosowania.

Formalne uchylenie przepisu nie zawsze (nie w każdym przypadku) prowadzi do utraty jego mocy obowiązującej w rozumieniu przyjętym w orzecznictwie konstytucyjnym. Wymaga zatem ustalenia, czy w rzeczywistości nastąpiło wyłączenie z systemu prawa danego przepisu. Dopiero po ustaleniu, że uchylony przepis nie może być zastosowany do żadnych sytuacji z przeszłości, teraźniejszości i przyszłości, w szczególności nie wywiera już określonych skutków dla obywateli, można umorzyć postępowanie ze względu na utratę przez niego mocy obowiązującej. O utracie mocy obowiązującej można mówić dopiero wtedy, gdy dany przepis nie może być w ogóle stosowany (wyrok TK z 16 marca 2011 r., sygn. akt K 35/08 oraz przywołane tam orzecznictwo; postanowienie TK z 11 października 2022 r., sygn. akt K 4/22).

Przenosząc powyższe uwagi na grunt analizowanej sprawy należy stwierdzić, że Sejm – w ramach swobody regulacyjnej ustawodawcy – uchylił zakwestionowaną delegację ustawową i unormował kwestie dotyczące trybu i szczegółowych zasad uzyskania tytułu specjalisty przez lekarza weterynarii wyłącznie w ustawie.

Ustawa nowelizująca nie zawiera przepisów przejściowych odnoszących się uchylanego upoważnienia, w szczególności utrzymujących czasowo w mocy wydane na jego podstawie rozporządzenie. Przyjąć należy, że utrata mocy obowiązującej upoważnienia pociąga za sobą utratę mocy obowiązującej rozporządzenia wydanego na podstawie tego upoważnienia (zob. wyrok TK z 26 marca 2013 r., sygn. akt K 11/12).

Wątpliwe jest również, aby art. 3 ust. 2 ustawy o zawodzie lekarza weterynarii stanowił podstawę prawną decyzji organów administracji lub orzeczeń sądowych w sprawach indywidualnych. Przepis ustawy upoważniający do wydania rozporządzenia ma charakter kompetencyjny, a jego adresatem jest podmiot upoważniony do wydania stosownego rozporządzenia (a więc aktu normatywnego). Przepis upoważniający nie kształtuje w sposób bezpośredni praw ani obowiązków jednostki, lecz dopiero rozporządzenie wydane na podstawie tego przepisu wpływa na jej sytuację prawną (postanowienie TK z 5 lipca 2017 r., sygn. akt SK 8/16).

7. Podsumowując powyższe wywody, postępowanie w przedmiocie oceny konstytucyjności art. 3 ust. 2 ustawy o zawodzie lekarza weterynarii powinno podlegać

umorzeniu, ze względu na niedopuszczalność wydania wyroku (art. 59 ust. 1 pkt 2 uTK), w związku z wadami formalnymi pełnomocnictwa, które skutkują brakiem możliwości uznania, że wniosek pochodzi od podmiotu uprawnionego do jego złożenia.

Odrębną przeszkodą w orzekaniu, także skutkującą koniecznością **umorzenia** postępowania, jest utrata mocy obowiązującej zakwestionowanego przepisu przed wydaniem wyroku przez Trybunał (art. 59 ust. 1 pkt 4 uTK). Przeszła istnieć przedmiot kontroli, a zawarte we wniosku problemy dotyczące rozdziału materii pomiędzy ustawę a rozporządzenie, w tym ocena wytycznych do wydania rozporządzenia straciły aktualność z tego względu, że ustawodawca unormował w ustawie – ujętą dotychczas w rozporządzeniu – materię obejmującą tryb i szczegółowe zasady uzyskania tytułu specjalisty przez lekarza weterynarii.

W pozostałym zakresie, a zatem w odniesieniu do przepisu rozporządzenia zmieniającego, Sejm nie ma legitymacji do zajęcia stanowiska – nie jest on organem wydającym rozporządzenia i wypowiedź w tej materii wykraczałaby poza jego rolę, jako uczestnika w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym.

MARSZĄŁEK SEJMU

Elbieta Witek